

Motion till riksdagen 2013/14:C296

av **Betty Malmberg (M)**

Skyddet av värdefull åkermark

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att värdefull åkermark bör ges ökat skydd.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att markens avkastningsförmåga i högre grad bör beaktas vid beslut om exploatering av åkermark för andra ändamål.

Motivering

Jordbruksmark är en knapp naturresurs som i allt högre grad går hopplöst förlorad för produktion av råvaror till mat och energi. Vägar, industrier och skogsplantering tar över och ersätter bördiga marker som brukats i generationer. Bara i Skånes och Hallands län har 13 000 ha åkermark försvunnit sedan 1970-talet, och sett till länens översiktsplaner väntas lika mycket till försvinna de närmaste 20 åren. Trenden är likartad i övriga Sverige. De senaste 10 åren har 4 % av åkermarken försvunnit. Men det är också intressant att se vilken typ av åkermark som försvinner. År 2010 var det nämligen 7 % av spannmålsarealen som försvann medan vallarealen ökade med 2 %. Detta är en mycket oroväckande utveckling.

Forskare vid Sveriges lantbruksuniversitet har uttryckt oro för den rådande utvecklingen. Det är en oro som regeringen bör överväga att beakta, vilket våra grannländer gjort. I Danmark till exempel klassas åkermarken som riksintresse och motsvarigheten till våra länsstyrelser har vetorätt då det gäller frågor som rör exploatering av åkermark, medan man i Norge har slagit fast en nationell målsättning om att spara åkermarken.

I 6 kap. miljöbalken finns ett regelverk för miljökonsekvensbeskrivningen (mkb) och dess utformning. Där finns beskrivet när en mkb ska göras och vad den ska beakta. Regelverket är relativt detaljerat gällande vad som måste beaktas men nämner inte eventuell minskad möjlighet att i framtiden produ-

Fel! Okänt namn på

cera råvaror för livsmedel eller energi på marken. Detta är olyckligt och rimligtvis borde markens betydelse för livsmedels- eller energiproduktion beaktas mer då den är av vital betydelse för framtiden.

Dessutom bör det övervägas huruvida det tydligare ska framgå att vid exploatering av jordbruksmark för andra ändamål, ska markens avkastningsförmåga beaktas. Det leder i sin tur till att man i första hand bör se över möjligheterna till att exploatera icke jordbruksmark och i andra hand, om så är nödvändigt, om möjligt välja den mark med lägst avkastning som står till buds. Detta beroende på den framtida stora efterfrågan på livsmedel som befolkningsökning och ökad levnadsstandard kommer att leda till, samt som en konsekvens vid fortsatt omställning till ekologisk produktion, eftersom den typen av produktion ger lägre avkastning.

Likaså kräver den pågående omställningen från fossil energi till bioenergi att åkermarkens betydelse borde uppmärksammas bättre. Därmed borde produktion av mat och energi ges en större betydelse och vikt.

Åtskilliga hektar högproduktiv mark av våra bästa åkerjordar exploateras alltså varje år. Hur kommunerna hanterar frågan om exploatering av värdefull åkermark är därför mycket viktigt att följa upp. I maj 2009 presenterades Miljöprocessutredningen. Utredningen framförde att reglerna som gäller skyddet mot exploatering av värdefull jordbruksmark för andra ändamål bör ses över och föreslog dessutom en skärpt kontroll av tillämpningen av dessa regler. Det är ett förslag som sammanfaller väl med intentionerna i denna motion.

Bebyggd åkermark kan aldrig återställas. Riksdagen bör därför ge regeringen i uppdrag att överväga möjligheterna till att se över hur värdefull jordbruksmark kan få ett ökat skydd.

Stockholm den 24 september 2013

Betty Malmberg (M)